
SADRŽAJ

Sažetak	1
I – U V O D	7
II – TEORIJSKA I PRAKTIČNA SAZNAJNA	13
1. Saobraćaj u gradovima – pouke i poruke iz prošlosti	13
2. Trendovi istraživanja koncem 20. i početkom 21. veka	17
2.1. Opšta metodologija planiranja	18
2.2. Uticaj investiranja u sisteme saobraćaja na društveno-ekonomski razvoj	19
2.3. Socio-ekonomski faktori u saobraćaju	19
2.4. Uticaj investicija u saobraćaju na izgradnju suprastruktura u uticajnim područjima	21
3. Razvoj metoda za analizu uticaja investicija u saobraćaju na okruženje	24
3.1. Polazne osnove	25
3.2. Pregled istraživanja	27
3.2.1. Opšta metodološka unapređenja	28
3.2.2. Unapređenja u odnosu na specifična pitanja odnosa investicija – okruženje	30
3.2.2.1. Investicije i privredni rast	30
3.2.2.2. Modelovanje i metode upravljanja saobraćajnom potražnjom	32
3.2.2.3. Indukovani saobraćaj	34
3.2.2.4. Opšta pitanja značaja društvenih koristi /troškova saobraćaja	35
3.2.3. Elementi nove politike saobraćaja u evropskim zemljama	41
3.2.4. Iskustva iz naše zemlje	43
4. Opšte o metodama vrednovanja	44
4.1. Metode vrednovanja koje se zasnivaju na teoriji vrednosti	47
4.2. Metode vrednovanja koje se zasnivaju na upravljanju procesima /teoriji upravljanja	52
4.3. Hibridne metode	54
4.4. Neka ograničenja u primeni metoda vrednovanja	56
4.5. Ocena metoda	58

5. Rezime i zaključci	59
5.1. Trendovi globalizacije i investicije.....	59
5.2. Rezime istraživanja uticaja investicija.....	60
5.3. Zaključci.....	65
III – POLAZNA OSNOVA ZA FORMULISANJE METODE ZA KVANTIFIKACIJU UTICAJA INVESTICIJA NA OKRUŽENJE.....	67
IV – METODE ZA ANALIZU, KVANTIFIKACIJU I PROGNOZU UTICAJA INVESTICIJA.....	71
1. Uvodne napomene	71
2. Analiza uticaja na okruženje u sklopu sveobuhvatnog procesa planiranja saobraćaja	72
2.1. Sažet opis metodologije.....	72
2.2. Mogućnosti korišćenja metoda i tehnika za proračune u saobraćaju – metode za proračunavanje saobraćajne potražnje.....	77
2.3. Vrednovanje alternativnih rešenja u sklopu opšte metodologije za analizu uticaja.....	80
3. Uputstvo za procenu uticaja puta na okolinu.....	85
3.1. Sažet opis metodologije.....	85
3.2. Preliminarna procena uticaja – sažet prikaz metodologije	87
3.3. Detaljna procena uticaja – sažet prikaz metodologije	89
3.4. Metode vrednovanja koje se koriste u preliminarnoj i detaljnoj analizi	89
3.5. Definisane funkcije ocene	92
4. Metodologija za vrednovanje uticaja projekata razvoja sistema javnog masovnog prevoza putnika na okruženje.....	93
4.1. Okolnosti koje su uticala na razvoj metodologije.....	93
4.2. Opis metodologije	94
4.3. Metode i tehnike za kvantifikaciju uticaja.....	95
4.3.1. Analiza i prognoza uticaja na zaposlenost, dohodak i poslovne aktivnosti.....	96
4.3.1.1. Identifikacija i sistematizacija uticaja.....	96
4.3.1.2. Metode za analizu i prognozu uticaja na promet u trgovini na malo.....	96
4.3.1.3. Uticaji na indukovanu izgradnju.....	98
4.3.2. Uticaj stanica na okruženje	99
4.3.2.1. Identifikacija i sistematizacija uticaja.....	99
4.3.2.2. Opis uticaja stajališta na promenu namene zemljišta i osobina četvrti	99
4.3.2.3. Opis uticaja na povećani obim saobraćaja i potreba za parkiranjem	100

4.3.2.4. Metode i tehnike za analizu i prognozu uticaja	101
5. Domaća iskustva.....	102
5.1. Uticaji investicija u infrastrukturu javnog prevoza putnika u gradskim aglomeracijama.....	103
5.1.1. Analiza uticaja stajališta "Karađorđev park" na okruženje	103
5.1.2. Aglomeriranje komercijalnih sadržaja u zonama putničkih terminala.....	104
5.2. Analiza uticaja pruga za velike brzine na okruženje	105
6. Rezime prikazanih metodologija, metoda i tehnika analize uticaja investicionih projekata na okruženje	108
V – METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA UTICAJA INVESTICIJA NA INDUKOVANU IZGRADNJU – OPŠTE KARAKTERISTIKE.....	109
1. Neke osobnosti uticaja investicija u urbanim aglomeracijama	109
2. Metodološki koncept istraživanja uticaja investicija na okruženje	112
3. Metode dekomponovanja složenih pojava i procesa – teoretske osnove	114
4. Postupci klasifikacije i sistematizacije uticaja investicija u sistem saobraćaja na okruženje – osnovna obeležja	118
5. Uticaji na indukovanu izgradnju – metodologija i metode istraživanja	124
5.1. Definicija pojma indukovana izgradnja.....	124
5.2. Opis uticaja i urbane funkcije na koje se ispoljava.....	126
5.3. Indukovana izgradnja – tok analize, metode za proračunavanje i kriterijumi za ocenu efekata.....	131
5.3.1. Metod analize	131
5.3.2. Analiza globalnih trendova	132
5.3.3. Globalna distribucija neto priraštaja	135
5.3.4. Postupci distribucije na nivou koridora.....	141
5.3.4.1. Stanovanje	143
5.3.4.2. Proizvodno-skladišni prostor	147
5.3.4.3. Poslovno-komercijalne delatnosti.....	151
6. R e z i m e.....	156
VI – ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	161
1. Društvene preferencije u kontekstu strategije održivog razvoja.....	161
2. Metodologija, njena primena i osnovni nalazi.....	165
3. Pravci daljih istraživanja	171

Prilog A – INVESTICIONI CIKLUS	177
Prilog B – POSTUPCI I METODE ZA ANALIZU EFEKATA INVESTICIJA	179
Prilog C – EKSTERNI EFEKTI	185
1.2.1. Osnovni pojmovi.....	185
1.2.2. Opšti uslovi za pojavu EE.....	187
1.2.3. Podela EE i opšti kriterijumi podele.....	188
1.3. Internalizacija eksternih efekata.....	192
1.3.1. Osnovni pojmovi.....	192
1.3.2. Metode internalizacije.....	193
1.4. Specijalan slučaj EE – Javno dobro.....	194
1.4.1. Osnovni pojmovi.....	194
1.4.2. Javno dobro i društveno blagostanje.....	195
1.4.3. Javno dobro i preferencije potrošača.....	198
1.4.4. Lokalna javna dobra.....	199
1.4.5. Oblici državne intervencije, metode internalizacije EE u slučaju lokalnih javnih dobara.....	199
1.5. Neki primeri nastajanja eksternih efekata i metoda internalizacije	206
1.5.1. Javno dobro – eksternalija po definiciji	206
1.5.2. Eksterni efekti koji nastaju kao posledica organizacije tržišta ...	207
1.5.3. Institucionalno, odnosno administrativno ograničavanje pristupa tržištu.....	208
1.5.4. Eksternalije koje se ispoljavaju usled potrebe za modelovanjem preferencija	208
1.5.5. Primeri aglomeracionih efekata	209
1.5.6. Urbanističko planiranje kao metoda alokativne državne intervencije (metode internalizacije).....	210
1.5.7. Lokalne javne finansije	211
 Prilog D – METODE I MODELI ZA DISTRIBUCIJU PRIRAŠTAJA RAZVOJNIH POKAZATELJA UPOTREBE ZEMLJIŠTA U POSTUPKU ANALIZE INDUKOVANE IZGRADNJE	 213
1. Ravnoteža ponude i potražnje – drugi ugao posmatranja	213
2. Modeli prostorne raspodele priraštaja	214
2.1. ITLUP: DRAM-EMPAL modeli.....	218
2.2. MEPLAN model.....	220
2.3. METRISIM model	222
 LITERATURA	 225
Popis slika	231
Popis tabela	235
Beleška o autoru	237